

Μαριάννα Τζιαντζή

Ο Ευτύχης Μπιτσάκης διάβαζε κι έγραφε. Η περίφημη δρακογενιά διάβαζε. Ήταν μια εποχή που υπήρχε ένας πλατύς λαϊκός σεβασμός για τα γράμματα και τη γνώση και όχι απλώς για τη συγκέντρωση προσόντων και για την καριέρα.

Η πολύχρονη φυλάκισή του από το δεξιό μεταπολεμικό καθεστώς επιβράδυνε αλλά δεν ανέκοψε την επιστημονική διαδρομή του. “Να φανταστείτε ότι στα σαράντα μου άρχισα να διαβάζω Αριστοτέλη!” μας είχε πει κάποτε σαν να θεωρούσε αυτονόητο ότι όσοι είμαστε παρόντες παίζαμε τον Αριστοτέλη στα δάχτυλα.

Το θεωρητικό περιοδικό **“Ουτοπία”** ήταν η ακριβή του θυγατέρα. Αρκετές φορές τον είχα πετύχει στο κέντρο της Αθήνας, όταν εκείνος κρατούσε μια δερμάτινη τσάντα κι έτρεχε για την **“Ουτοπία”**, όχι μόνο για τις συσκέψεις της συντακτικής της επιτροπής αλλά και για τη λάντζα, για την άχαρη δουλειά.

Νομίζω ότι ο Μπιτσάκης ήταν πρόθυμος να δώσει περισσότερα από όσα του ζητούσαμε. Δεν εννοώ να γράφει περισσότερα άρθρα και βιβλία ή να παραβρεθεί και να μιλήσει σε πολιτικές εκδηλώσεις, αλλά να διδάξει, ιδίως σε νέους, και ασφαλώς να τους ακούσει, να διδαχτεί κι αυτός. Και δεν εννοώ να γίνει διευθυντής σε κάποια παλιομοδίτικη κομματική σχολή. Δάσκαλος μέχρι το τέλος, αλλά όχι μπροστά σε άδεια θρανία. Είχε και έχει μαθητές.

Με τον θάνατό του, η **“Ουτοπία”** μένει ορφανή. Το 2010 ο Ευτύχης Μπιτσάκης σε μια ομιλία

του εξέφρασε την εκτίμηση του, πέρα από τις ιδεολογικές διαφορές, για τον Άγγελο Ελεφάντη (εκδότη του “Πολίτη”) και τον Χρήστο Παπουτσάκη (εκδότη του περιοδικού “αντί”). Δεν έκρυψε την πικρία του που ο θάνατος αυτών των δύο σημαντικών ανθρώπων έφερε και το κλείσιμο αυτών των δύο αξιόλογων περιοδικών και εξέφρασε την επιθυμία να μη συμβεί το ίδιο και στην “Ουτοπία” (αν και φοβόταν ότι αυτό θα συνέβαινε) όταν ο ίδιος φύγει.

Οι καιροί αλλάζουν. Η εποχή της λεγόμενης “βαθιάς ανάγνωσης” σβήνει. Όλο και περισσότερο γινόμαστε **ξεφυλλιστές, περιηγητές της οθόνης, γκουγκλαριστές και όχι αναγνώστες**. Τα βιβλία του Ευτύχη Μπιτσάκη έχουν τιμητική θέση στις βιβλιοθήκες πολλών από εμάς, όπως ξεχωριστή θέση έχει στη μνήμη μας η πρώτη φορά που τον ακούσαμε να μιλάει σε κάποιο αμφιθέατρο ή άλλη αίθουσα. Όμως η σχέση μας με τη θεωρία γίνεται όλο και πιο χαλαρή.

Ο Ευτύχης Μπιτσάκης γέρασε όμορφα. **Με ζωηρό βλέμμα, ευθυτενής, να κυκλοφορεί με το τρόλεϊ**. Η σκέψη του όμως δεν γέρασε, όπως δεν γέρασαν και αυτά που μας άφησε.